

Oleh Borodavka,
Postgraduate student Kyiv National University of Construction and Architecture
e-mail: djaggernaut03@gmail.com

Oleksandr Hura,
Postgraduate student Kyiv National University of Construction and Architecture
e-mail: A.D.G@ukr.net

УДК 368.01:335

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15623625>

РУДЕНКО Р. М.

Страховання інвестицій: механізми захисту від воєнних ризиків в Україні

Актуальність теми дослідження. Страховання інвестицій від воєнних ризиків в Україні зумовлена зростаючою потребою у захисті капіталовкладень в умовах військової агресії та економічної нестабільності. Втрата активів, руйнування інфраструктури та непередбачувані політичні ризики значно ускладнюють інвестування, що стримує економічний розвиток країни. Водночас, існуючі механізми страхування є недостатньо розвиненими, а участь приватних страхових компаній у покритті воєнних ризиків залишається обмеженою через високу вартість полісів і невизначеність збитків. Прийняття законодавчих ініціатив, зокрема запуск державних програм страхування через Експортно-кредитне агентство (ЕКА), відкриває нові можливості для залучення інвестицій і потребує ґрунтовного аналізу. Дослідження цієї теми дозволить визначити оптимальні механізми страхування, що сприятимуть економічній стабільності, стимулюванню підприємницької активності та інтеграції України у міжнародні фінансові ринки.

Метою роботи є вивчення теоретичних та практичних засад розвитку ринку страхування воєнних ризиків у розрізі їх видового розподілу.

Завдання дослідження. Обґрунтувати необхідність активізації інвестиційної діяльності за допомогою механізмів страхування.

Методи дослідження. В ході даного дослідження використано загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Основу становлять методи порівняння, абстрагування, аналізу та синтезу, індукції, дедукції та інші теоретичні підходи. Особливе місце в ході обраних методів дослідження посідає метод групування та доказові методи. Інформаційну базу даного дослідження склали праці вітчизняних науковців, що є фахівцями у сфері страхування, практики та представники державних регуляторів.

Основні результати дослідження. У статті обґрунтовується важливість страхування воєнних ризиків в контексті збереження та активізації інвестиційної діяльності та підприємницької активності. Розглянуто та систематизовано сутність поняття «воєнні ризики». Виокремлено, з практичної точки зору, існування в Україні двох окремих видів страхування воєнних ризиків. Описано основні засади та механізми реалізації цих двох видів страхування. Встановлено, що класичне страхування підприємницьких ризиків не набуло достатнього розвитку через високі ризики для страховиків та значну вартість таких послуг. Друга форма страхування, що описана в статті – це страхування гарантій через механізми ЕКА, які дозволяють підтримувати інвестиційну діяльність в складних і варіативних умовах.

Галузь застосування результатів. Фінансовий ринок, страхування.

Ключові слова: воєнні ризики, страхування, страхування воєнних ризиків, інвестиції, підприємницька діяльність, гарантування, страхові послуги, страховий ринок.

JEL Codes G21, G 22, G28

RUDENKO R. M.

Investment insurance: mechanisms for protection against war risks in Ukraine

Relevance of the research topic. Investment insurance against war risks in Ukraine is driven by the growing need to protect investments in the context of military aggression and economic

instability. Loss of assets, destruction of infrastructure, and unpredictable political risks significantly complicate investment, hindering the country's economic development. At the same time, existing insurance mechanisms are underdeveloped, and the involvement of private insurance companies in covering war risks remains limited due to the high cost of policies and uncertainty regarding potential losses. The adoption of legislative initiatives, including the launch of state insurance programs through the Export Credit Agency (ECA), opens new opportunities for attracting investments and requires thorough analysis. Research on this topic will help determine the optimal insurance mechanisms that will contribute to economic stability, stimulate entrepreneurial activity, and integrate Ukraine into international financial markets.

The aim of the work is to study the theoretical and practical foundations of the development of the war risk insurance market in terms of its species distribution.

Research objectives. Justify the necessity of activating investment activity through insurance mechanisms.

Research methods. In the course of this research, general and special methods of scientific cognition were used. The foundation consists of methods of comparison, abstraction, analysis and synthesis, induction, deduction, and other theoretical approaches. A special place among the chosen research methods is occupied by the method of grouping and evidential methods. The information base of this research consists of the works of domestic scientists who are experts in the field of insurance, practitioners, and representatives of state regulators.

Main research findings. The article justifies the importance of war risk insurance in the context of preserving and activating investment activity and entrepreneurial initiatives. It examines and systematizes the essence of the concept of "war risks." From a practical perspective, it highlights the existence of two separate types of war risk insurance in Ukraine. The article describes the main principles and mechanisms for implementing these two types of insurance. It establishes that classical insurance of entrepreneurial risks has not developed sufficiently due to high risks for insurers and the significant cost of such services. The second form of insurance described in the article is guarantee insurance through Export Credit Agency (ECA) mechanisms, which allow supporting investment activities in complex and variable conditions.

Field of application of the results. financial market, insurance.

Keywords: military risks, insurance, war risk insurance, investments, entrepreneurial activity, guarantees, insurance services, insurance market.

Постановка проблеми. Военні виклики та ринкові трансформації суттєво впливають не лише на функціонування бізнесу, а й на стабільність фінансового сектора. В умовах сучасної економічної нестабільності залучення інвестицій відіграє ключову роль у розвитку та відновленні економіки України. Водночас інвестиційна діяльність супроводжується значними ризиками, особливо в умовах воєнного стану, що може стримувати потенційних інвесторів. Для забезпечення безперервного інвестиційного процесу необхідно впроваджувати ефективні механізми управління ризиками. Одним із найбільш дієвих і перевірених часом інструментів їхньої мінімізації є страхування, яке дозволяє компенсувати можливі фінансові втрати та підвищити рівень довіри інвесторів до українського ринку.

Страхові компанії, як і інші фінансові установи, також зазнають значних втрат через війну та склад-

ну економічну ситуацію в Україні. Зростання кількості страхових випадків, фінансовий тиск на ринок та підвищена ймовірність дефолтів страховальників ставлять під загрозу їхню стабільність. Водночас страховики відіграють критично важливу роль у підтримці бізнесу, забезпечуючи механізми захисту від воєнних ризиків. В умовах нестабільності вони повинні не лише виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, а й адаптувати страхові продукти до нових викликів, розширюючи напрямки страхування воєнних ризиків для підприємств. При цьому важливо зберігати власну платоспроможність та ефективно управляти ризиками, щоб гарантувати довгострокову фінансову стійкість страхового ринку України. Також актуальним аспектом в контексті даної теми залишається державна підтримка страхування у воєнний період, що дозволяє застосовувати гібридні страхові послуги, де ризи-

ки перерозподіляються між кількома суб'єктами та державою в тому числі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню питань пов'язаних з розвитком страхового ринку в Україні присвячено багато наукових праць. Окремі праці стосуються страхування ризиків. Проте тематика страхування воєнних ризиків почала бути актуальною з 2022 року. З огляду на те, що страхування воєнних ризиків в Україні не набуло належного розвитку виходячи з запиту ринку, тема не втрачає актуальності. Базу дослідження склали напрацювання: Александрової М. [1], Зелениці І. [9], Ігоніна В. [7], Клапків Ю. [9], Приймак І. [6], Пацурії Н. [3], Раєвської А. [5], Полінкевич О. [9], Тринчук В. [9], Тимків Н. [6], Чеботарьова Є. [9].

Метою роботи є вивчення теоретичних та практичних засад розвитку ринку страхування воєнних ризиків у розрізі їх видового розподілу.

Методи дослідження. В ході даного дослідження використано загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Основу становлять методи порівняння, абстрагування, аналізу та синтезу, індукції, дедукції та інші теоретичні підходи. Особливе місце в ході обраних методів дослідження посідає метод групування та доказові методи. Інформаційну базу даного дослідження склали праці вітчизняних науковців, що є фахівцями у сфері страхування, практики та представники державних регуляторів.

Виклад основного матеріалу. На відміну від інших учасників ринку, страхові компанії змушені працювати в умовах подвійного інвестиційного ризику. Це пов'язано, по-перше, з необхідністю забезпечення страхового покриття для підприємств у рамках договорів страхування інвестиційних проектів та фінансових ризиків. По-друге, самі страховики стикаються з внутрішніми та зовнішніми чинниками, що можуть негативно впливати на їхню інвестиційну діяльність. У період військової агресії РФ ці виклики стають ще більш гострими. З'являється додатковий складний аспект: з одного боку, страхування інвестицій є важливим інструментом для їх залучення та захисту, а з іншого – воно створює додаткові ризики для страхових компаній, які змушені адаптуватися до нових загроз і знаходити баланс між стабільністю та розширенням страхових послуг.

На необхідності дослідження змісту воєнних ризиків наголошують українські науковці. В умо-

вах воєнного стану в Україні особливо важливо розуміти наявні ризики, що впливають на життєдіяльність суспільства, а також оцінювати їхній масштаб. Це усвідомлення зумовлює необхідність посилення заходів із мінімізації ризиків у всіх сферах життя громадян, серед яких ключову роль відіграє страхування. Для ефективного застосування страхових механізмів важливо чітко визначити воєнні ризики, їхню сутність, перелік страхових випадків, а також усі інші складові страхового процесу. Сутність воєнних ризиків можна розглядати з позиції держави, страхових компаній, підприємств, іноземних інвесторів. Слід підкреслити, що економічний зміст цих ризиків в даному контексті буде відрізнятися. «Деякі страхові компанії, укладаючи договори страхування, закладають в умови надання страхового захисту воєнні ризики. При цьому можуть покриватися такі небезпеки, як викрадення людей та отримання викупу, саботаж, екстрена евакуація, травми працівників, втрата чи пошкодження майна й вантажів. Страхування воєнних ризиків вважається недоцільним здійснювати в стандартному договорі поряд з іншими ризиками, а пропонується надавати такий захист окремим полісом, оскільки такі ризики є особливими та страхові компанії нездані точно та об'єктивно оцінити збиток, а відтак і встановити розмір відповідної страхової премії» [1]. Водночас інші страховики зазначають, що воєнні ризики – це ризики, пов'язані з війною, тероризмом та громадськими заворушеннями, що передбачає покриття таких ризиків або їхніх наслідків.

Страхування, яке покриває ризики, пов'язані з війнами (так зване PVI), виникло ще в кінці XIX століття. У наш час, з урахуванням складних міжнародних відносин, бізнес все частіше звертається до цього виду покриття. Після початку гібридної війни у 2014 році PVI стало доступним для українських підприємств завдяки західним перестраховикам. Проте такі ризики зазвичай є надзвичайно значними, що унеможливує їх повне покриття і вимагає перестрахування. Фактично, українські страхові компанії не мають змоги пропонувати цей вид страхування в класичному вигляді. І навіть навпаки, надаючи послуги інвестиційного страхування, у випадку виключних ситуацій договір страхування передбачає воєнні ризики, при яких відшкодування не здійснюється.

В той же час з 1 січня 2024 року набирає чинності Закон України «Про фінансові механізми

стимулювання експортної діяльності щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків» [2]. Прийняття цього законодавчого акту дозволить Експортно-кредитному агентству (ЕКА) забезпечувати страхування та перестраховування інвестицій як для міжнародних, так і для українських компаній ще до завершення воєнного стану. Українські підприємства, що працюють на експорт, зможуть використовувати інструменти для страхування воєнних ризиків. Таким чином практика страхування воєнних ризиків демонструє існування двох окремих схем страхування – традиційне страхування, що здійснюють страхові компанії та страхування за допомогою компенсаційних державних механізмів, як страхування в ЕКА (рис. 1).

Фактично вищезазначене обумовлює можливість існування двох окремих форм страхування. Перша форма фактично є традиційним страхуванням підприємницьких ризиків, або ж, як їх інколи називають «страхування інвестиційних ризиків». Страховики адаптувавшись до умов воєнного стану продовжували надавати окремі види послуг щодо страхового захисту в сфері ризиків у підприємстві, виключивши з договорів форс-мажорні обставини у вигляді воєнного стану, військових дій, що само по собі виключало сенс користатися цими послугами в поточних умовах в Україні.

У сучасних умовах страхування вважається найефективнішим інструментом захисту майнових інтересів інвесторів та виступає важливим механізмом забезпечення інвестиційної безпеки. За-

значимо, що ризики, які підлягають страхуванню та мають відношення до підприємницької або інвестиційної діяльності перелічено в таблиці 1 (табл. 1).

Усі зазначені в таблиці види страхування ризиків та майна можна вважати воєнними ризиками, якщо такі послуги надаються під час дії воєнного стану та не містять пункту в розділі договору «форс-мажорні обставини» виключення пов'язаного з воєнним станом. При цьому страхові послуги щодо страхування вищезазначених ризиків набувають різноманітних комбінацій у вигляді особливих страхових продуктів, що пропонуються страховиками на ринку України. Інвестиційні ризики в Україні відносяться до добровільного виду страхування. Також відповідно до Закону України «Про страхування»: «предметом договору добровільного страхування такого виду виступають, переважно, майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з матеріальними збитками інвестора при реалізації застрахованої інвестиційної діяльності внаслідок непередбаченого невідшкодування останнім в строк, який зазначено в Договорі страхування, повністю або частково витрат, що були понесені внаслідок інвестування в застраховані проекти, з причин, які обумовлені в договорі страхування. Страховим ризиком визнається певна подія, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання, а саме: непередбачене невідшкодування інвестором повністю або частково витрат, що були понесені в результаті інвестування застрахованих

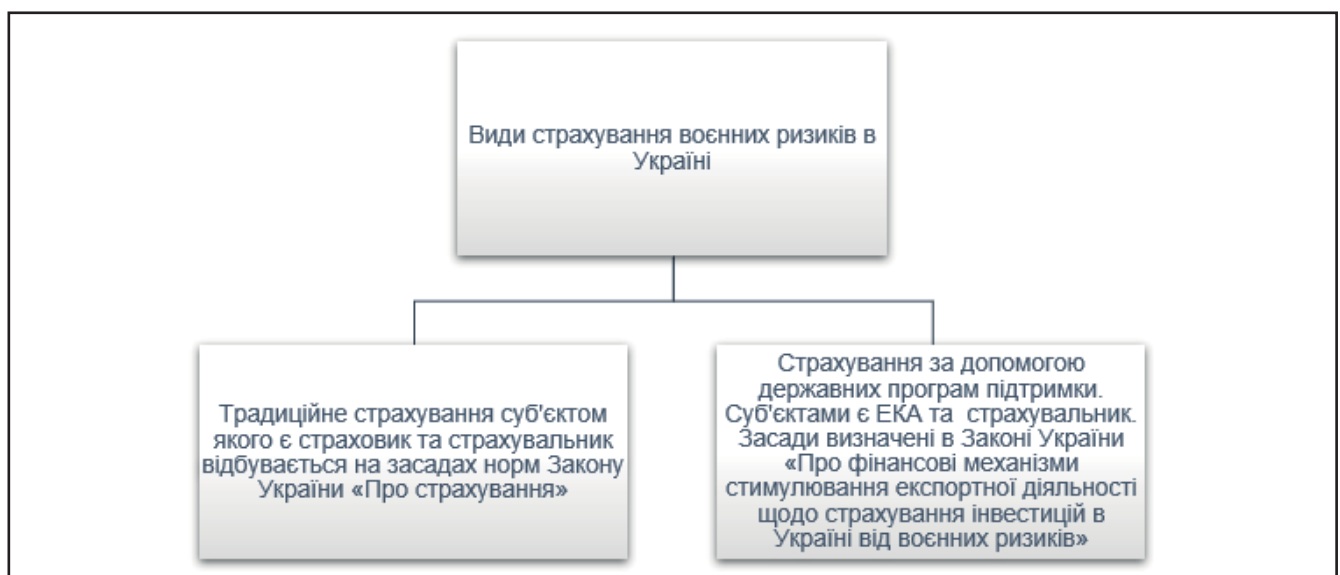

Рисунок 1. Види страхування воєнних ризиків в Україні

Джерело: побудовано автором.

Таблиця 1. Види ризиків, що пов'язані з підприємницькою діяльністю та інвестиціями *

Інвестиційні ризики	Комерційні (майнові) ризики
Політичні ризики	Засобів наземного транспорту
Ризики різкого коливання цін на цінні папери	Засобів повітряного транспорту
Ризики інформаційної закритості і відсутності прозорості ринку	Засобів водного транспорту
Технологічні ризики	Майна підприємств
Правові ризики	Будівельно-монтажних робіт
	Непогашення кредитів
	Фінансових ризиків
	Відповідальності позичальників перед третіми особами
	Відповідальності за шкоду завдану довкіллю

* Джерело: побудовано автором за [3].

проектів в строк, який вказано в Договорі страхування» [4].

Окремі страховики в структурі запропонованих послуг страхування акцентують увагу саме на захисті майнових прав, які порушуються під час дії воєнного стану. Протягом тривалого часу в Україні було неможливо знайти страхові рішення з покриттям воєнних ризиків. Загальні збитки країни вже перевищили 2 трлн грн, а рівень ризику залишається найвищим згідно з Political Risk Map. Вітчизняні страховики почали об'єднувати зусилля, працюючи над покриттям воєнних ризиків і поступово збільшуючи ліміти страхових виплат. Наразі в цьому напрямі спільно діють 5–6 українських страхових компаній, зокрема страхова компанія «ІНГО». Мова йде про страхування, яке забезпечує покриття від усіх видів ризиків. Це означає, що договір страхування спрацює, якщо збитки настануть з будь-яких причин. Не спрацюють лише ті, що прямо вказані як виключення з покриття. Зазвичай таким виключенням є воєнні ризики. Останнім часом «ІНГО» пропонує окремий поліс, що може частково покривати воєнні ризики та пошкодження об'єктів у результаті прильотів і роботи ППО по ворожим цілям. Зрозуміло, що страхування такого масштабу несе неабияке фінансове навантаження на страховика. Саме це визначає політику страховик під час страхування воєнних ризиків без виключень. «Компанія надає страхове покриття від воєнних ризиків не лише для об'єктів нерухомості, обладнання та комунікацій, а й при морських і наземних вантажоперевезеннях, автострахуванні, медичному страхуванні, страхуванні від нещасного випадку, страхуванні посівів на полях і майбутнього врожаю. Проте компанія не приймає на

страхування об'єкти, які знаходяться ближче ніж у 100 км до території активних бойових дій» [5].

Ключовим стримуючим фактором розвитку страхування воєнних ризиків в Україні є додаткове фінансове навантаження на страховика та висока вартість такого страхування. Навіть у довоєнні часи страхування підприємницьких та інших фінансових ризиків не набуло належного розвитку саме з причин високої вартості такого страхування. Якщо розглядати дану проблематику в контексті макроекономічної площини, варто звернутись до думок науковців, які досліджують питання впливу страхування на активність інвестиційної діяльності в Україні. Приймак І. І. та Тимків Н. А. застосували економіко-математичні методи для оцінки кореляційного зв'язку між обсягом капітальних інвестицій в економіку України та загальною сумою страхових премій, зібраних українськими страховиками, і здійснених страхових виплат. Крім того, дослідники аналізують вплив рівня розвитку страхового ринку України на залучення прямих іноземних інвестицій. Результати проведеної науковцями роботи підтвердили, що «збільшення обсягу страхових премій та виплат свідчить про збільшення вартості та/або кількості укладання страхових полісів, в тому числі щодо об'єктів капітальних інвестицій, які своєю чергою, гарантуючи страхові виплати при настанні страхових подій, можуть стимулювати інвестування. І розвиток страхового ринку в цілому та, зокрема, страхування інвестицій сприятиме збільшенню обсягу приватних інвестицій» [6].

Одночасно, коефіцієнт кореляції, розрахований для впливу обсягу валових страхових премій та страхових виплат на прямі іноземні інвестиції, свідчить про відсутність взаємозв'язку. Це

дозволяє припустити, що страхування не є вирішальним фактором для інвесторів при ухваленні рішення про вкладення коштів в українську економіку. На нашу думку, основною причиною таких результатів є те, що українські страховики не активно покривали інвестиційні ризики як до, так і під час війни, що, в свою чергу, не могло не відобразитися в математичних розрахунках. Проте під час воєнного стану деякий запит від інвесторів щодо надання бізнес-гарантій та страхування інвестицій зберігався. Для зменшення ризику суперечок щодо бізнес-гарантій у розвинених економіках часто використовують страхування відповідальності за гарантіями (Representations and Warranties Insurance, R&W), особливо в рамках великих угод. В Україні така практика ще не стала широко розповсюдженою, тому сторони зазвичай визначають гарантійні зобов'язання через переговори, поступки та компроміси. Страхування R&W надає захист від фінансових втрат, які можуть виникнути внаслідок порушення продавцем заявлених гарантій у рамках інвестиційної угоди.

Для активізації різноманітних форм та видів страхування інвестиційних ризиків в Україні необхідним є адаптація діючого законодавства. Позитивним чинником стало прийняття Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків [2].

Це сприяло активізації інвестиційного кредитування в Україні та використанню страхових полісів, що реалізуються через державні програми. Наприклад, банки активно застосовують страховий поліс Експортно-кредитного агентства (ЕКА) для забезпечення кредитів, наданих бізнесу на фінансування експортних контрактів. Банк отримав можливість надавати інвестиційні позики під страхове покриття ЕКА, але за умови, що інвестиції спрямовуються в переробну промисловість та на реалізацію експортних контрактів [7]. На нашу думку саме ці нормативно-правові зміни дали

підстави для виокремлення ще однієї форми страхування в Україні про яку йшла мова вище (рис. 1). Процес страхування інвестиційних ризиків за допомогою ЕКА простий та зрозумілий (рис. 2).

Така форма страхування володіє значними перевагами. Серед яких [8]:

- захист вкладів і дивідендів інвестора від наслідків воєнних і політичних ризиків;
- сприяння створенню об'єктів та інфраструктури, необхідних для розвитку переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження;
- сприяння залученню іноземних інвестицій в Україну.

Механізм страхування інвестиційних ризиків в Україні підкреслює важливість державної підтримки через високу вартість для страхувальників і значні ризики для страховиків. Впровадження програм, таких як страхування прямих інвестицій у ЕКА, підтверджує цю потребу. Тісна взаємодія з міжнародними фінансовими інституціями, зокрема ЄБРР, ЄІБ та IFC, а також експортно-кредитними агентствами, відкриває для місцевих і зарубіжних приватних компаній доступ до прямого фінансування та експортних гарантій. Страхування воєнних ризиків відіграє ключову роль у цьому процесі, оскільки сприяє залученню приватних інвестицій, підтримує економічне відновлення та забезпечує довгострокову реконструкцію.

Розглядаючи види страхування за допомогою механізмів гарантій ЕКА виокремимо програми страхування, які одночасно можна вважати видами [6]:

- «страхування та перестрахування експортних кредитів, а також страхування та перестрахування від воєнних та/або політичних ризиків кредитів українських суб'єктів господарювання, пов'язаних з інвестиціями у створення об'єктів та інфраструктури, необхідних для розвитку переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження;

Рисунок 2. Процес страхування ризиків у ЕКА

Джерело: побудовано автором.

- страхування та перестраховання факторингу;
- страхування та перестраховання зовнішньоекономічних договорів;
- страхування та перестраховання акредитивів;
- страхування та перестраховання прямих інвестицій з України, а також страхування та перестраховання прямих інвестицій в Україну від воєнних».

Погоджуємось з тезами колективу авторів Полінкевич О., Тринчук В., Клапків Ю., Чеботарьов Є., Зелениці І., які досліджуючи страхування воєнних ризиків в Україні підкреслювали складність процесу інвестування в умовах конфлікту та зазначали: «Складність у страхуванні військово-політичних ризиків полягає у неможливості страхової компанії точно передбачити потенційні збитки та відповідно розрахувати необхідні страхові внески. Крім того, розмір збитків від війни або пов'язаної з нею діяльності може бути настільки великим і непередбачуваним, що навіть високі премії можуть бути недостатніми для компенсації шкоди, за яку страхові компанії несуть відповідальність. Це створює невизначеність для страхових компаній, оскільки існує високий ризик того, що військово-політичне страхування може призвести до їхньої неплатоспроможності» [9]. Саме це послугувало обґрунтуванням необхідності розвитку інших форм державної підтримки інвесторів таких, що підтримуються ЕКА.

Висновки

Таким чином, у сучасних умовах страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків набуває особливого значення, адже воєнна агресія створює суттєві загрози для капіталовкладень. Важливо виокремлювати дві основні форми такого страхування: державне страхування інвестицій та приватне комерційне страхування. Державне страхування передбачає створення спеціальних механізмів компенсації втрат інвесторів з боку держави, що сприяє залученню іноземного капіталу та стабілізації економіки. Воно може включати гарантії на рівні міжнародних партнерів, а також підтримку через спеціалізовані державні агентства.

Приватне комерційне страхування, своєю чергою, базується на ринкових механізмах і передбачає укладання договорів між інвесторами та страховими компаніями, які пропонують покриття ризиків, пов'язаних із військовими діями. Цей підхід дозволяє інвесторам гнучко обирати умови страхування, зменшуючи потенційні фінансо-

ві втрати. Впровадження комплексної системи страхового захисту інвестицій, що поєднує обидві форми, є важливим чинником збереження інвестиційної активності та забезпечення економічної стійкості України в умовах воєнних загроз.

В Україні страхування інвестицій від воєнних ризиків поки що не є достатньо розвиненим, оскільки відсутні напрацьовані механізми компенсації втрат, а ринок страхових послуг у цій сфері залишається обмеженим. Крім того, приватні страховики не завжди готові брати на себе значні ризики, що ускладнює доступ інвесторів до відповідних страхових інструментів. Залучення міжнародних фінансових організацій та розширення державних гарантій може стати ключовим фактором для розвитку цього напрямку.

Подальші дослідження у сфері страхування воєнних ризиків мають зосередитися на розробці ефективних фінансових моделей, які б дозволяли збалансувати інтереси держави, інвесторів і страхових компаній. Важливим напрямом також є вивчення кращих міжнародних практик та можливостей їхньої адаптації до українських реалій, що сприятиме підвищенню довіри до страхового ринку та активізації інвестиційних потоків.

Список використаних джерел:

1. Александрова М.М. Зміст воєнних ризиків у страхуванні. Конференції Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/187.pdf>
2. «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків»: Закон України №3497–IX від 22.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3497-20#Text> (дата звернення: 15.10.2024)
3. Пацурія Н.Б. Страхування інвестиційних ризиків як механізм захисту прав інвестора. Координата. 2020. URL: <https://coordynata.com.ua/strahuvanna-investicijnih-rizikiv-ak-mehanizm-zahistu-prav-investora>
4. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 №1909–9 зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 15.10.2024)
5. Раєвська А. Як українські бізнеси страхуються від воєнних ризиків: досвід страхової компанії «ІНГО» та девелопера Alterra Group. 2024. URL: <https://ingo.ua/news/yak-ukrayinski-biznesi-strahuyutsya-vid-voyennih-rizikiv-dosvid-strahovoyi-kompaniyi-ingo-ta-developera-alterra-group>

6. Приймак, І., & Тимків, Н. (2024). Страхування інвестицій від воєнних ризиків: сутність, необхідність та перспективи розвитку в Україні. Економіка та суспільство, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-18>

7. Ігонін В. Як працює страхування ризиків в інвестиційних угодах. Економічна правда. 2023. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2023/06/20/701340/index.amp>

8. Страхування прямих інвестицій в Україну. ЕКА. URL: <https://www.eca.gov.ua/produkty/strahuvannya-pryamyh-investytsij-v-ukrayinu/> (дата звернення: 15.10.2024)

9. Полінкевич О., Тринчук В., Клапків Ю., Чеботарьов Є., Зелениця І. Страхування воєнних ризиків в Україні. Інвестиції: практика та досвід, 2024. №11. С.44–51. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.11.44>

References:

1. Aleksandrova, M. M. (2022). Zmist voiennykh ryzykiv u strakhuvanni. Konferentsii Derzhavnoho universytetu «Zhytomyrska politehnika». Retrieved from <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/187.pdf> (in Ukrainian).

2. Pro finansovi mekhanizmy stymuliuvannya eksportnoi diialnosti shchodo strakhuvannya investytsii v Ukraini vid voiennykh ryzykiv: Zakon Ukrainy №3497–IX vid 22.11.2023. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3497-20#Text> (accessed: Oct. 15, 2024) (in Ukrainian).

3. Patsuriia, N. B. (2020). Strakhuvannya investytsiinykh ryzykiv yak mekhanizm zakhystu prav investora. Koordynata. Retrieved from <https://koordinata.com.ua/strahuvanna-investytsiinykh-ryzykiv-ak-mekhanizm-zakhystu-prav-investora> (in Ukrainian).

4. Pro strakhuvannya: Zakon Ukrainy vid 18.11.2021 №1909–9 zi zminamy ta dopovnenniamy. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (accessed: Oct. 15, 2024) (in Ukrainian).

5. Raievska, A. (2024). Yak ukrainski biznesy strakhuietsia vid voiennykh ryzykiv: dosvid strakhovoi kompanii «INGO» ta developera Alterra Group. Retrieved from <https://ingo.ua/news/yak-ukrayinski-biznesi-strahuyutsya-vid-voyennih-ryzykiv-dosvid-strahovoyi-kompaniyi-ingo-ta-developera-alterra-group> (in Ukrainian).

6. Pryimak, I., & Tymkiv, N. (2024). Strakhuvannya investytsii vid voiennykh ryzykiv: sutnist, neobkhdnist ta perspektyvy rozvytku v Ukraini. Ekonomika ta suspilstvo, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-18>.

7. Ihonin, V. (2023). Yak pratsiuie strakhuvannya ryzykiv v investytsiinykh uhodakh. Ekonomichna pravda. Retrieved from <https://epravda.com.ua/columns/2023/06/20/701340/index.amp> (in Ukrainian).

8. Strakhuvannya priamykh investytsii v Ukrainu. EKA. Retrieved from <https://www.eca.gov.ua/produkty/strahuvannya-pryamyh-investytsij-v-ukrayinu/> (accessed: Oct. 15, 2024) (in Ukrainian).

9. Polinkevych, O., Trynchuk, V., Klakiv, Yu., Chebotarov, Ye., & Zelenytsia, I. (2024). Strakhuvannya voiennykh ryzykiv v Ukraini. Investytsii: praktyka ta dosvid, (11), 44–51. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.11.44>.

Дані про автора

Руденко Руслан Миколайович,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ORCID ID: 0009-0007-1500-6164

e-mail: asp.rudenko@meta.ua

Data about the author

Ruslan Rudenko,

PhD student State research institute for informatization and economic modeling

e-mail: asp.rudenko@meta.ua

УДК 368+336.77 (477)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15623663>

ШІРІНЯН Л. В.

ШІРІНЯН А. А.

Фінансові інструменти небанківських фінансових установ VS інструменти фінансового регулювання ринку фінансових послуг

Актуальність теми. В умовах триваючої трансформації фінансового сектору України суттєво зростає роль небанківських фінансових установ (НФУ). Ці установи стають ключовими надавачами доступних і конкурентоспроможних фінансових послуг для бізнесу та населення. Водночас